

Innst. S. nr. 42

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget fra sosialkomiteen

Dokument nr. 8:107 (2001-2002)

Innstilling fra sosialkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Ola D. Gløtvold, Eli Sollied Øveraas og Sigbjørn Molvik om åpenhet i saksbehandlingen i de regionale helseforetakene

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Det fremmes i dokumentet følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen ved helseministeren endre forskriftene til helseforetakene slik at alle helseforetak pålegges å ha møteoffentlighet unntatt i saker med personsensitiv informasjon og i ansettelse. På sikt ber en om at det fremmes forslag til Stortinget om at Lov om helseforetak m.m. endres i tråd med nevnte forskriftsendring."

Som bakgrunn for forslaget viser forslagsstillerne til at fra 1. januar 2002 ble driften av sykehusene overført fra fylkeskommunene til fem regionale helseforetak.

Det er offentlighetsloven som er gjort gjeldende for helseforetakene når det gjelder møteoffentlighet, og det innebærer at styrene i helseforetakene selv kan bestemme om de vil praktisere møteoffentlighet. Praxis viser at flere av helseforetakenes styrever har valgt å holde sine møter for lukkede dører.

Forslagsstillerne mener at ulik praksis når det gjelder møteoffentlighet, innebærer at innbyggere i ulike geografiske områder får svært ulik mulighet til å bli kjent med og delta i debatten om viktige spørsmål og prioriteringer i helsepolitikken. Det framholdes at det med offentlighetslovens bestemmelser ikke er sikkert at de ulike pasientorganisasjoner får tilstrekkelig innsyn i enkeltsaker av betydning for deres interesser, og at også mediene, lokal- og regionalpolitikere og enkelt-

personer kan ha interesse av meroffentlighet i helseforetakmøtene.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen sitt fleirtal, medlemene frå Høgre, Beate Heieren Hundhammer, Bent Høie og Elisabeth Røbekk Nørve, frå Framstegspartiet, leiaren John I. Alvsheim og Harald T. Nesvik, og frå Kristeleg Folkeparti, Åse Gunhild Woie Due-sund og Magne Aarøen, vil syne til at det i lov om helseforetak ikkje er nokon særskild regulering knytt til spørsmålet om openheit omkring styremøta i helseforetaka. Fleirtalet vil peike på at dette fører til at styra har høve til utøving av skjønn når det gjelder korleis ein praktiserer kravet til offentlegheit når det gjeld styremøta. Fleirtalet har merka seg at det har ført til at berre eitt av fem regionale helseforetak praktiserer opne styremøte.

Fleirtalet har merka seg at helseminister Dagfinn Høybråten i brevet sitt til sosialkomiteen, datert 18. oktober 2002, peikar på at det er eit viktig grunnprinsipp at helseforetaka vert drivne opne og med høve til innsyn og medverknad frå dei som foretaka skal tene. Fleirtalet vil streka under at det er serleg viktig at offentlegheit sikrar høve til innsyn og medverknad i foretaka sine verksemder.

Fleirtalet meiner dei etablerte brukarutvala i dei regionale helseforetaka er særleg viktige i kommunikasjonen mellom pasientane og foretaka. Fleirtalet ser det difor som svært positivt at det vert etablert brukarråd. Fleirtalet vil streka under at det er viktig at foretaka får konstruktive og korrigerande innspel gjennom kontakt med brukarorganisasjonane i brukarråda.

Fleirtalet har merka seg at helseministeren i brevet sitt opplyser at det nyleg er gjennomført ei kartlegging av helseforetaka si praktisering av informasjon knytt til styra sitt arbeid. Fleirtalet er glad for at den

syner det er relativt godt offentlig tilgjenge til sentrale dokument og informasjon før og etter styremøta i dei regionale helseforetaka. Fleirtalet har merka seg at alle regionale helseforetak gjer saksliste og til dels saksdokument offentlig tilgjengelege i forkant av styremøta, og at protokoll frå styremøta er offentlig.

Fleirtalet har vidare merka seg at det i samband med styremøta vert offentleggjort pressemeldingar på einskildsaker av stor offentlig interesse. Fleirtalet vil peike på at kartlegginga har synt at det vert arbeidd aktivt med å leggja til rette og betre tilgangen på informasjon knytt til styret sitt arbeid, samstundes som det framleis er eit potensial for forbetringar på desse områda.

Fleirtalet vil peike på at den finn det svært viktig at det vert lagt stor vekt på ei open forvaltning av helseforetaka, og finn det positivt at det vert arbeidd med å styrke informasjonen frå foretaka. Fleirtalet har merka seg at departementet har varsla at det vil leggje fram røynsler og synspunkt når det gjeld ulik praksis med styremøta. Fleirtalet vil be om at dette arbeidet vert gjort så raskt som mogleg, og at helseministeren i samband med dette vurderer møteoffentlegheit frå helseforetaka si side.

Fleirtalet vil avvente evalueringa frå helseministeren før ein tek endeleg stilling til framlegget i Dokument nr. 8:107 (2001-2002). Fleirtalet vil på denne bakgrunn gjere følgjande framlegg:

"Dokument nr. 8:107 (2001-2002) - forslag fra stortingsrepresentantene Ola D. Gløtvold, Eli Sollied Øveraas og Sigbjørn Molvik om åpenhet i saksbehandlingen i de regionale helseforetakene – vert å leggje ved protokollen."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Bjarne Håkon Hanssen, Britt Hildeng, Asmund Kristoffersen og Gunn Olsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Olav Gunnar Ballo og Sigbjørn Molvik, og fra Senterpartiet, Ola D. Gløtvold, er opptatt av størst mulig åpenhet og innsyn i all offentlig forvaltning og virksomhet. En slik åpenhet er etter disse medlemmers syn en forutsetning for medvirkning og engasjement fra innbyggernes side når det gjelder å utvikle et godt offentlig tjenestetilbud til beste for pasientene. Dette er en grunnleggende forutsetning for et velfungerende demokrati.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, vil også understreke betydningen av åpenhet og innsyn for at offentlig virksomhet og tjenesteproduksjon skal opparbeide og beholde en høy grad av legitimitet i befolkningen. Dette vil også etter flertallets mening i høy grad gjelde for de regionale helseforetakene og helseforetakene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at etter at spesialisthelsetjenesten fra 1. januar 2002 ble overført til staten og organisert gjennom opprettelsen av fem regionale helseforetak, har det utviklet seg en ulik praksis i disse foretakene med hensyn til praktisering av åpenhet. Fire av fem helseforetak holder sine styremøter for lukkede dører.

Disse medlemmer registrerer med tilfredshet at det fra departementets side er lagt vekt på at helseforetakene skal være opptatt av åpenhet og mulighet til innsyn og medvirkning for dem foretakene skal tjene (jf. helseminister Dagfinn Høybråtens brev til sosialkomiteen datert 28. oktober 2002). Det er etter disse medlemmers oppfatning positivt at alle de regionale helseforetakene har etablert brukerutvalg slik lov og forskrifter om helseforetak forutsetter, og at helseforetakene har etablert opplegg for kontakt med regionale og lokale politiske organer.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, er oppmerksom på at foretaksmodellen er basert på at helseforetakene og deres styrer ikke skal være politiske eller forvaltningsmessige organer, og at de styreledere og styremedlemmer som er utpekt til styrene, ikke er representanter for politiske partier eller interesseorganisasjoner.

Slikkomiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ser det, er det en klar svakhet ved det system for åpenhet og innsyn som helseforetakene har etablert, at selve styremøtene som sådan blir holdt for lukkede dører i fire av fem regionale helseforetak.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, mener omfanget, tilbudet og kvaliteten på de helsetjenester som helseforetakene har ansvar for, er av grunnleggende betydning for befolkningen og dermed gjenstand for stor interesse og et betydelig engasjement i befolkningen. Norge har en lang og god tradisjon med stor åpenhet og innbyggernes medvirkning i helsepolitikken – ikke minst i sykehuspolitikken.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener derfor det er et beklagelig brudd med denne tradisjonen at styremøtene i de regionale helseforetakene holdes for lukkede dører uten at verken media eller den øvrige befolkning får anledning til å være til stede. Dette gjelder bl.a. tilsatte og andre ansvarlige og berørte i helsevesenet. Disse medlemmer frykter at en slik praksis kan bidra til å svekke helseforetakenes legitimitet

blant innbyggerne i regionen. Det vil etter disse medlemmers mening være en uheldig utvikling.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at selv om lov om helseforetak kun har virket knapt et år, så er det grunn til allerede nå ut fra erfaringer med ett regionalt helseforetak som holder åpne styremøter, å sørge for at dette også blir praksis ved de øvrige regionale helseforetakene og helseforetakene. Disse medlemmer legger til grunn at foretakenes styrer ikke gjennomfører møteoffentlighet ved saker av personsensitiv karakter, i saker om ansettelser og i saker av ren forretningsmessig karakter.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at de regionale helseforetakene og helseforetakene gjennomfører møteoffentlighet unntatt i saker av personsensitiv karakter, i saker om ansettelser og i saker av ren forretningsmessig karakter (jf. forvaltningsloven § 19 b)).

På sikt ber en om at det fremmes forslag til Stortinget om at lov om helseforetak m.m. endres slik at møteoffentlighet fremgår av loven."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:

Stortinget ber Regjeringen sørge for at de regionale helseforetakene og helseforetakene gjennomfører møteoffentlighet unntatt i saker av personsensitiv karakter, i saker om ansettelser og i saker av ren forretningsmessig karakter (jf. forvaltningsloven § 19 b)).

På sikt ber en om at det fremmes forslag til Stortinget om at lov om helseforetak m.m. endres slik at møteoffentlighet fremgår av loven.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og det som står foran, og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument nr. 8:107 (2001-2002) - forslag fra stortingsrepresentantene Ola D. Gløtvold, Eli Sollied Øveraas og Sigbjørn Molvik om åpenhet i saksbehandlingen i de regionale helseforetakene - vert å leggje ved protokollen.

Oslo, i sosialkomiteen, den 21. november 2002

John I. Alvheim
leder

Magne Aarøen
ordfører

Åse Gunhild Woie Duesund
sekretær